
SATAMASELVITYS

TYÖNUMERO: 20601637

PARAISTEN KAUPUNKI

7.5.2018

SWECO YMPÄRISTÖ OY
TURKU

2 (41)

SATAMASELVITYS

7.5.2018

Muutoslista

					VALMIS
	30.4.2018	FIMIKM	FIMIKM	FINAAR	LUONNOS
MUUTOS	PÄIVÄYS	HYVÄKSYNYT	TARKASTANUT	LAATINUT	HUOMAUTUS

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	TEHTÄVÄN KUVAUS JA MENETELMÄT	2
3	KANTA-PARAISTEN ALUE	3
3.1	Alueen kuvaus	3
3.2	Saavutettavuus maa- ja vesiteitse	4
3.3	Maankäyttö ja kaavoitus	6
4	NYKYTILAN KUVAUS	12
4.1	Veneilyn suosio	12
4.2	Matkailu	12
4.3	Vapaa-ajan asuminen	13
4.4	Nykyiset venepaikat	14
4.4.1	Paraisten kaupungin venepaikat	14
4.4.2	Yksityiset venepaikat.....	18
5	YKSITYISET SATAMAT	20
5.1	Kyselyn ja haastattelujen tulokset	20
5.2	Satamakortit	21
5.2.1	Airisto Strand Marina.....	22
5.2.2	Kalkholmen.....	23
5.2.3	Paraisten Portti.....	24
5.2.4	Tammiluoto.....	25
5.2.5	Sattmark	26
5.2.6	Porta Marina.....	27
5.2.7	Stormälön Mariina	28
5.2.8	Gullkrona Kryssarklubb	29
5.2.9	Paraisten venekerho - Pargas Båtklubb	30
5.2.10	Paraisten Venekeskus Oy - Airiston Kruunu.....	31
5.2.11	Marina Pargas	32
6	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ TULEVAISUUDEN NÄKYMISTÄ	33
7	LÄHTEET	35

Kuvat

Kuva 1. Parainen ja Kanta-Parainen (www.parainen.fi).	3
Kuva 2. Liikennemääriä Paraisilla vuonna 2016.	4
Kuva 3 Keskeisimmät sillat veneväylillä (paikkatietoikkuna.fi).....	5
Kuva 4 Rantarakenteet sekä taajama, kylät ja pienkylät 2016 (paikkatietoikkuna.fi).	6
Kuva 5 Ote Paraisten keskustan ajantasa-asemakaavasta. Rantarakenteet näkyvät mustalla (paikkatietoikkuna.fi).	7
Kuva 6 Keskustan ulkopuolisista alueista Airisto Sandviken on asemakaavoitettu ja kaavassa on LV-alue (paikkatietoikkuna.fi; www.parainen.fi).	8
Kuva 7 Stormälön (paikkatietoikkuna.fi) Rompuddenin ranta, ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavojen muutos.	9
Kuva 8 Ote Sattmarkin matkailualueen ranta-asemakaavasta sekä ilmakuva alueesta (paikkatietoikkuna.fi).	10
Kuva 9 Paraisten rantayleiskaavassa on lukuisia vesiliikenteen alueita.	11
Kuva 10 Kesämökkien lukumäärä on kasvanut Paraisilla tasaisesti 1990-luvulta lähtien.	13
Kuva 11 Vapaa-ajan rakennusten tiheys (rakennukset / ha) 2011 (Lounaispaikka).	14
Kuva 12 Venepaikkojen sijainti ja lukumäärä Paraisten keskusta-alueella (Paraisten kaupunki).....	15
Kuva 13 Venepaikkojen sijainti ja lukumäärä (Paraisten kaupunki).	16
Kuva 14 Venepaikkojen käyttöasteita Paraisilla.	17
Kuva 15 Yksityiset satamat ja venepaikkojen sijainti Kanta-Paraisten alueella.	19

Taulukot

Taulukko 1 Eri venetyyppien määrä Suomessa (Askola ym. 2017).	12
Taulukko 2 Venepaikkojen määriä ja käyttöasteita Paraisilla 2017.	17
Taulukko 3 Yksityiset satamat ja niiden tarjoamien venepaikkojen määrä.	18

1 JOHDANTO

Selvityksen tarkoituksena on kartoittaa ja kuvata pienvenesatamien tilannetta ja venepaikkojen tarvetta Kanta-Paraisten alueella. Kokonaiskuvan saamiseksi selvityksessä mukana olevat venepaikat ovat sekä kaupungin omia, että yksityisten satamatoimijoiden tarjoamia paikkoja. Kartoituksessa ovat mukana vierasvenesatamat, kotisatamat ja käyntisatamat.

Lähtöaineisto muodostui Paraisten kaupungin tietokantoihin perustuvista otoksista sekä muista kirjallisista dokumenteista, kuten asema- ja yleiskaavoista. Selvitys perustuu Paraisten kaupungin kaavoitusyksikön toimittaman aineiston lisäksi hankkeen aikana kerättyyn kysely-, haastattelu- sekä paikkatietoaineistoon. Kysely toteutettiin kaksikielisenä sähköpostikyselynä ja se kohdistettiin yksityisiin satamatoimijoihin. Tämän jälkeen kyselyvastauksia syvennettiin tekemällä puhelinhaastatteluja. Selvityksen aikana koottiin myös paikkatietoa yksityisten satamien sijainneista. Näiden pohjalta tuotettiin karttoja ja yksityiskohdalliset satamakortit.

Selvityksen tuloksena voidaan kuvata Kanta-Paraisten alueen satamaverkoston sijainnit, satamien tarjoamat palvelut, nykyinen venepaikkamäärä ja toteutunut/arvioitu venepaikkojen käyttöaste veneily kautena. Selvitys tuo uutta tietoa venepaikkojen tarpeesta nykytilanteessa sekä kysynnän kehittymisestä lähitulevaisuudessa. Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää kaavoituksen ja maankäytön suunnittelussa sekä erilaisten kehitystarpeiden arvioinnin tukena.

Selvitys on tehty Paraisten kaupungin tilaamana Sweco Ympäristö Oy:n Turun toimistoissa. Selvityksen ovat laatineet Nina Aarras, Mika Manninen ja Pinja Mäkinen.

2 TEHTÄVÄN KUVAUS JA MENETELMÄT

Työn tavoitteena on kartoittaa Paraisten pienvenesatamien tilannetta ja venepaikkojen tarvetta Kanta-Paraisten alueella. Mukana olevat pienvenesatamat ovat vierasvenesatamia, käyntisatamia ja kotisatamia. Tässä selvityksessä vierasvenesatamat ovat satamia, joista veneiden omistajat voivat vuokrata laituripaikan veneilykaudeksi tai vuodeksi. Käyntisatamat ovat ohikulkeville veneilijöille tarkoitettuja satamia, joissa vesillä liikkujat maksavat paikkamaksun yleensä yö kohtaisesti. Kotisatamaa käytetään veneiden pääasialliseen säilytykseen. Kotisataman omistajana tai haltijana voi olla kunta, kaupallinen marina tai venekerho.

Selvityksen pääpaino on sijainnin, yhteyksien (maa- ja vesiliikenne), satamien kapasiteetin ja venepaikkojen käyttöasteen arvioinnilla. Selvitys jakautuu neljään pääosiin: 1) Tarkasteltavan alueen kuvaukseen, 2) nykyisen toimintaympäristön eli nykytilan kuvaukseen, 3) yksityisten satamien tarkasteluun ja 4) tulevaisuuden näkymien pohdintaan. Käsiteltäviä näkökulmia ovat mm.

- Tieyhteydet ja saavutettavuus
- Vesiliikenteen väylät ja reitit, sekä saavutettavuus
- Sillat ja syvyyspisteet
- Olemassa olevat rantarakenteet ja vesiliikennepaikat
- Nykyiset venepaikat, niiden sijainti ja käyttöaste
- Yksityiset satamatoimijat ja palveluiden tarjonta/kysyntä
- Uusien pienvenesatamien ja venepaikkojen tarve
- Tulevaisuuden näkymät ja kehitysideat

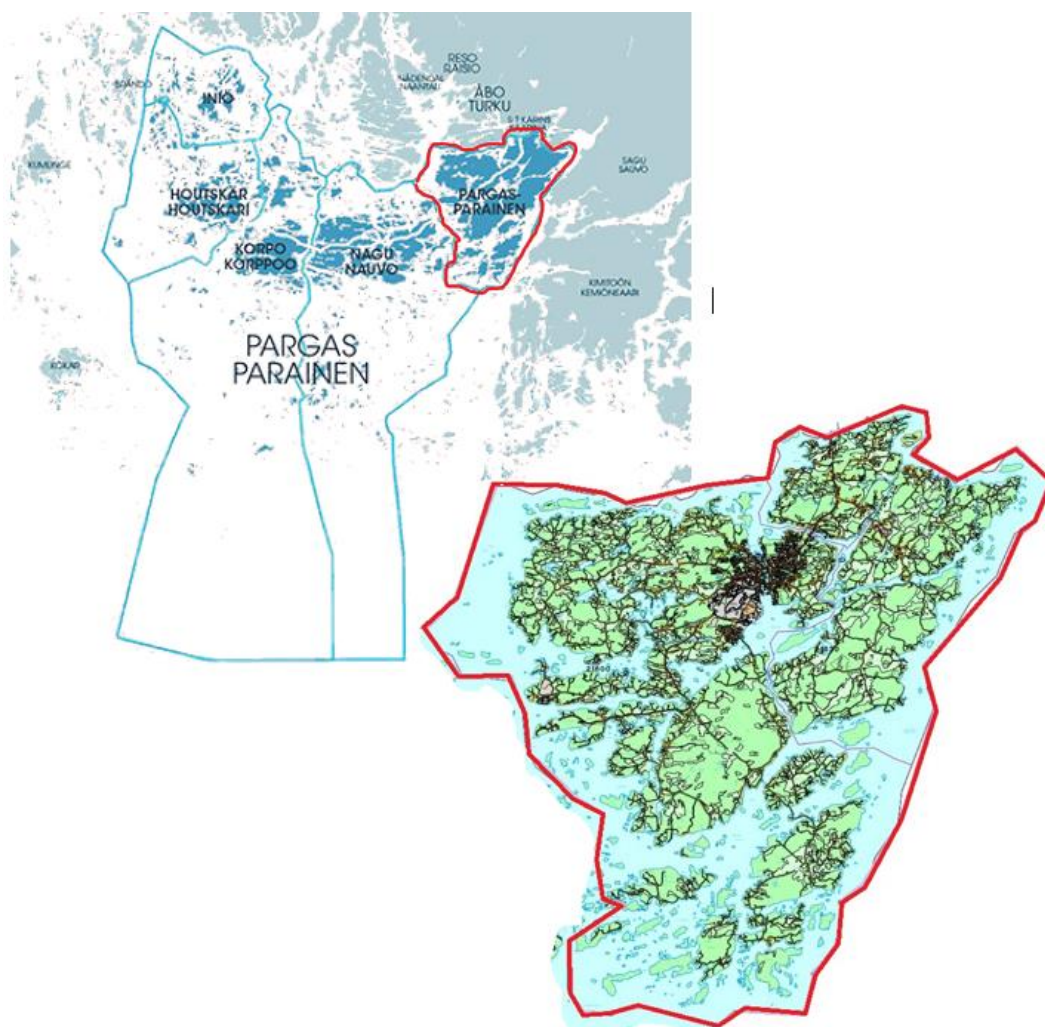
Selvityksen lähtökohta on monimenetelmällinen. Monimenetelmällisyys tarkoittaa kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen aineiston keruuta ja analyysia yhdessä. Informaatiota kerätään joko samanaikaisesti tai peräkkäin, ja informaatiota yhdistetään yhdessä tai useammassa analyysivaiheessa. Tässä selvityksessä monimenetelmällisyys rakentuu lähtöaineiston ja kyselyaineiston perustalle, jota haastatteluaineisto syventää ja täydentää.

Aineiston keruu aloitettiin lähettämällä sähköpostikysely 11 yksityiselle satamatoimijalle Kanta-Paraisten alueella. Kyselyvastauksia täydennettiin haastattelemalla kuutta satamatoimijaa, jotka olivat: Stormälön Mariina, Sattmark, Paraisten Portti, Kalkholmen, Tammi-luoto ja Pargas Marina. Tämän lisäksi haastateltiin kahta kokenutta veneilyseuran edustajaa. Haastattelut toteutettiin puhelimitse maaliskuussa 2018. Kyselyssä ja haastatteluissa kysyttiin mm. venepaikkojen määrästä, käyttöasteista, sataman tarjoamista palveluista, venepaikkojen kysynnän kehityksestä ja toimintaan liittyvistä tulevaisuuden suunnitelmista. Veneilyseuran edustajia haastateltiin liittyen venepaikkojen ja palvelujen tarpeeseen.

3 KANTA-PARAISTEN ALUE

3.1 Alueen kuvaus

Parainen on saaristokaupunki, joka sijaitsee Saaristomeren länsiosassa (Kuva 1). Tämä selvitys rajoittuu maantieteellisesti Kanta-Paraisten alueelle, joka on osa Paraisten saaristokaupunkia. Houtskar, Iniön, Korppoon ja Nauvon kunnat sekä Paraisten kaupunki muodostivat vuonna 2009 uuden Länsi-Turunmaan kaupungin, joka 1.1.2012 otti nimen Paraisten kaupunki. Kuntaliitoksen myötä syntyi uusi saaristokaupunki, jossa on noin 15 500 asukasta. Paraisten kaupunki käsittää suuren osan Saaristomeren alueesta ja sen tuhansista saarista ja luodoista. (www.parainen.fi)

Kuva 1. Parainen ja Kanta-Parainen (www.parainen.fi).

Paraisilla on pikkukaupunkimiljöötä ja suurteollisuutta, maaseutua ja saaristoa. Paraisten kunta-alueella asuu 12 000 asukasta ja keskustan tuntumassa vajaan 9000 asukasta. Vahvasti kaksikielinen Parainen on Suomen suurimpia mökkikuntia. Paraisten pinta-ala on 5 548 km², josta 80 % on vettä (4 666 km²). Alueella on runsaat 10 000 saarta ja luotoa. Paraisilla on 12 suurta ja lukuisia pienempiä siltoja sekä useita lauttoja, losseja ja yhteysaluksia. Koko kunnan alueella toimii yhteensä 10 vierasvenesatamaa ja 20 pienempää satamaa.

3.2 Saavutettavuus maa- ja vesiteitse

Paraisille pääsee sekä maa- että vesiteitse. Paraisille on hyvät liikenneyhteydet (Kuva 2) maantietä pitkin: Turusta 22 km, Kaarinasta 15 km, Salosta 60 km, Helsingistä 167 km, Nauvosta 26 km. Monet satamat ovat vene-, henkilöauto- ja bussiliikenteen risteyskohtia. Ne toimivat myös linkkinä yhteysalus- ja lauttaliikenteelle ulkosaaristoon.

Kuva 2. Liikennemääriä Paraisilla vuonna 2016.

Liikennemäärää kuvataan vuoden keskimääräisellä vuorokausiliikenteellä (KVL) ja sen yksikkö on ajoneuvo/vuorokausi (Liikennevirasto).

Vesiteitse (Kuva 3) Paraisille pääsee etelästä Paraisten Portilta kulkevaa 7,5 m laivaväylää pitkin. Turun suunnasta pohjoisesta tulevat voivat alittaa Hessundin sillan ja kiertää koko kaupungin idän puolelta 1,5 m laivaväylää pitkin. Pienemmillä veneillä voi ajaa Kirkkosalmella eli ns. sunttia pitkin Bläsnäsistä, reitillä on 9 km/h liikennerajoitus. Sunttiväylän syvyys on 1,5 m. Kolmas reittivaihtoehto kulkee Airistolta, Stormälön ja Lillmälön välistä 2,1 m:n väylää pitkin itäänpäin. Reitillä on Sattmarkin silta, jonka alikulkukorkeus 14 m ja pieni Lillholmenin nostosilta. Lillholmenin nostosillan alikulkukorkeus on 1,7 m ja avattuna 6,9 m.

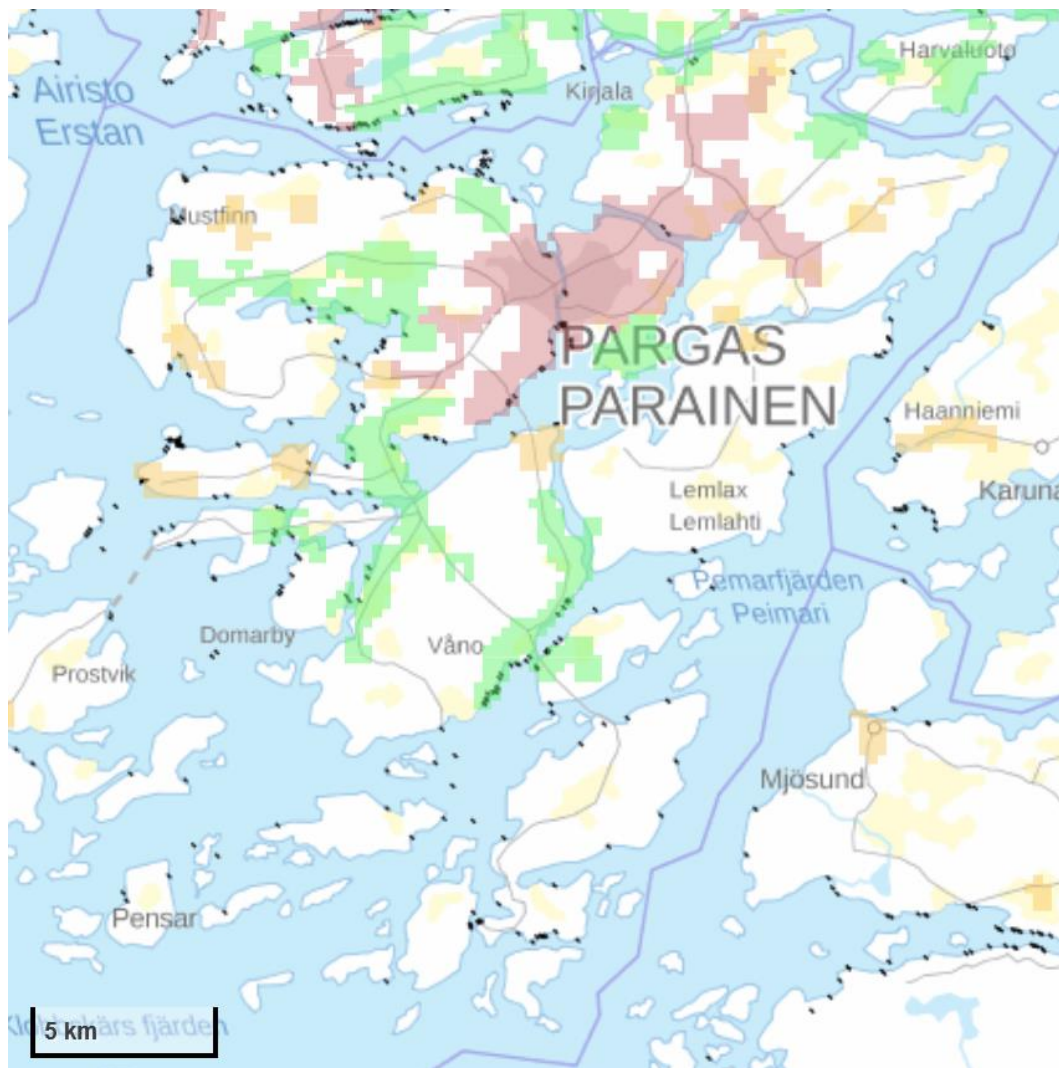

Kuva 3 Keskeisimmät sillat veneväylillä (paikkatietoikkuna.fi).

Sijainti	Silta	Alikulkukorkeus (m)
	Lillholmenin silta	1,7/6,9
	Sattmarkin silta	14
	Atun silta	8
	Hessundin silta	15
	Kirjalansalmen silta	14
	Suntinsilta	2,4
	Torisilta	2,8

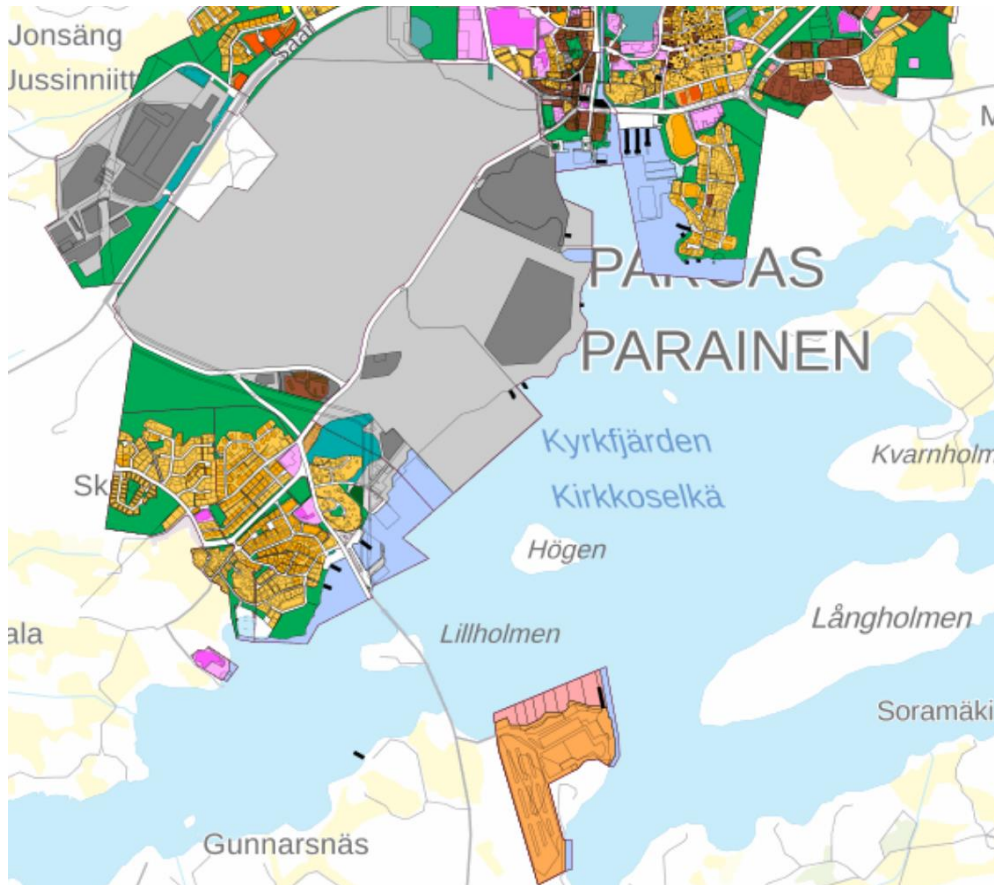
3.3 Maankäyttö ja kaavoitus

Rantojen pitkään jatkunut rakentaminen on vaikuttanut monin tavoin maisemaan ja osa rakentamisesta on tapahtunut ennen rantayleiskaavoitusta. Maiseman säilymisen kannalta on olennaista, että veneilyn tarpeet voidaan tyydyttää luonnon ja maiseman kannalta edullisella tavalla. Tehokas keino on osoittaa veneilijöille yhteisiä pienvenesatamia edullisille paikoille. (Hakala 2007.) Vapaa-ajan veneilyä on katsottu olevan tarpeen ohjata entistä enemmän merkityille reiteille ja satamapaikkoihin mm. meluhaittojen ja roskaantumisen vähentämiseksi sekä luonnon suojelemiseksi. Seuraavassa kuvassa (Kuva 4) rantarakenteet näkyvät mustalla, taajama punaisella, kylät vihreällä ja pienkylät keltaisella.

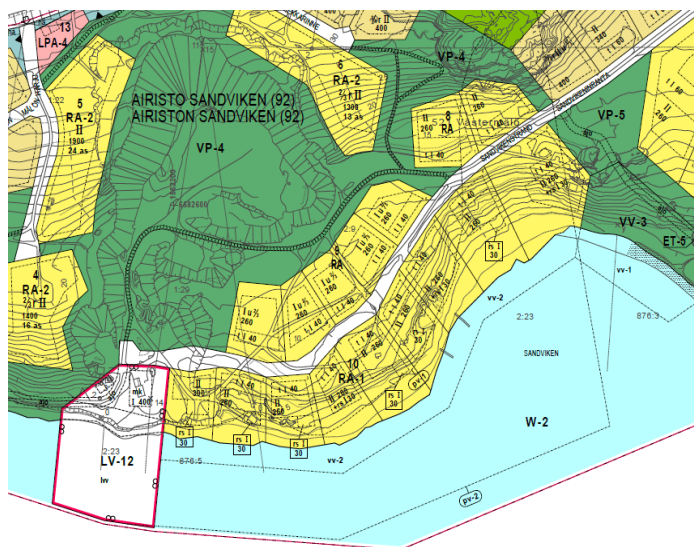
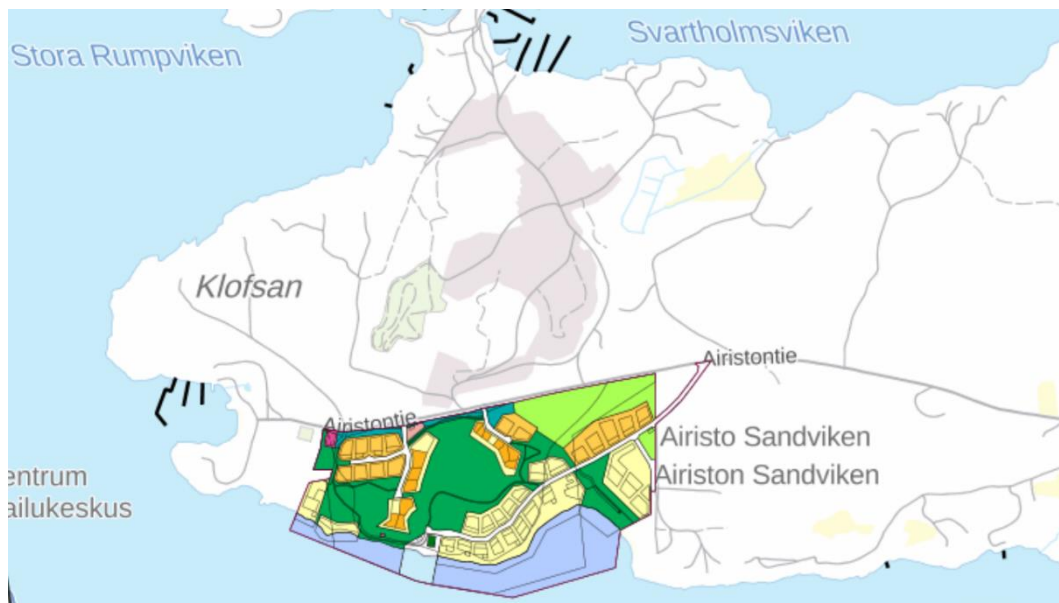

Kuva 4 Rantarakenteet sekä taajama, kylät ja pienkylät 2016 (paikkatietoikkuna.fi).

Paraisten keskusta-alueen lisäksi asemakaavaa on tehty Airiston Sandvikiin. Seuraavissa kuvissa (Kuva 5, Kuva 6) on tarkasteltu rantarakenteiden sijaintia suhteessa kaavoitettuun alueeseen. Airisto Sandvikenin kaavassa on vesiliikenteen alue (LV-12). LV-alueella ei toistaiseksi näy rantarakenteita.

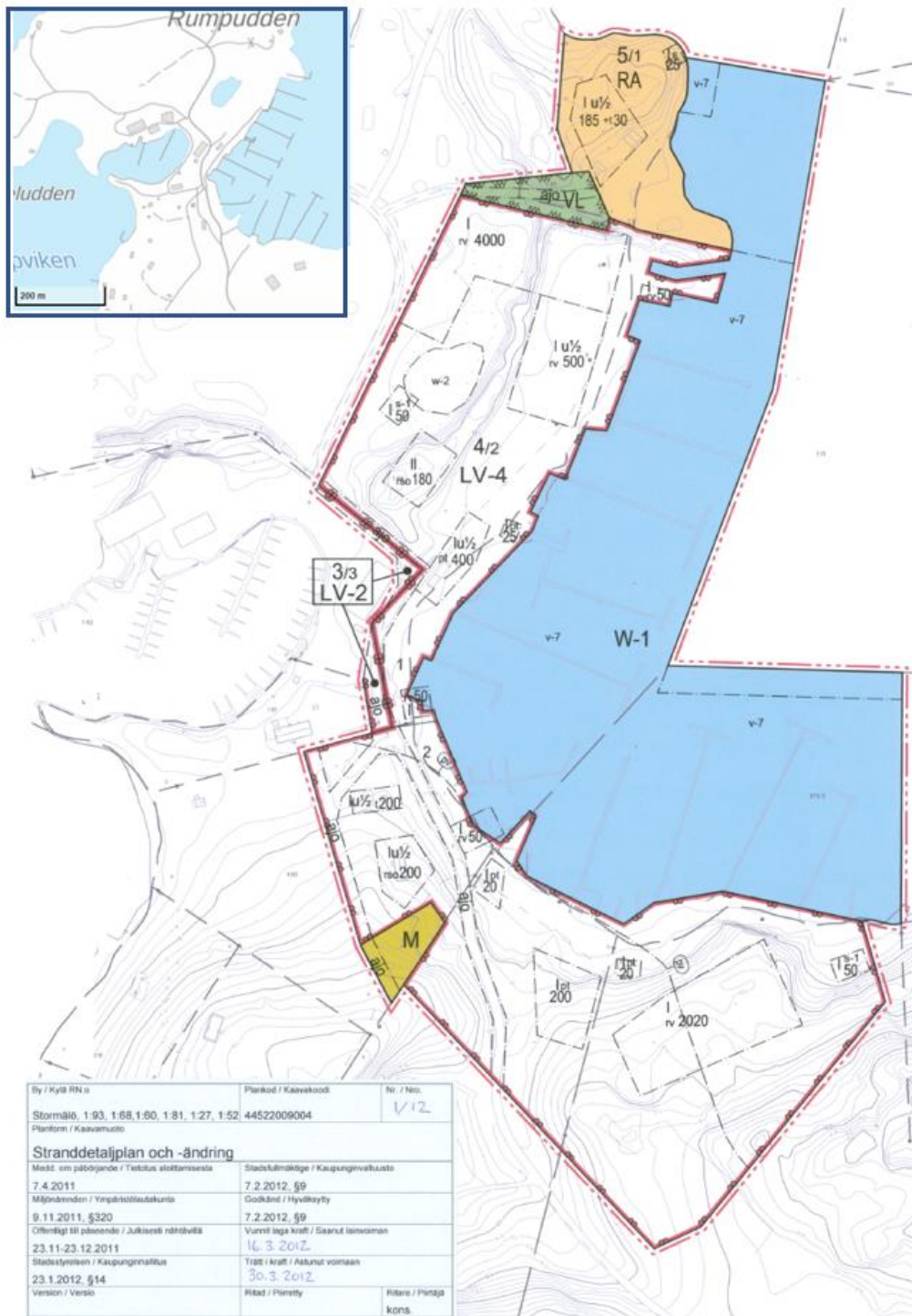

Kuva 5 Ote Paraisten keskustan ajantasa-asemakaavasta. Rantarakenteet näkyvät mustalla (paikkatietoikkuna.fi).

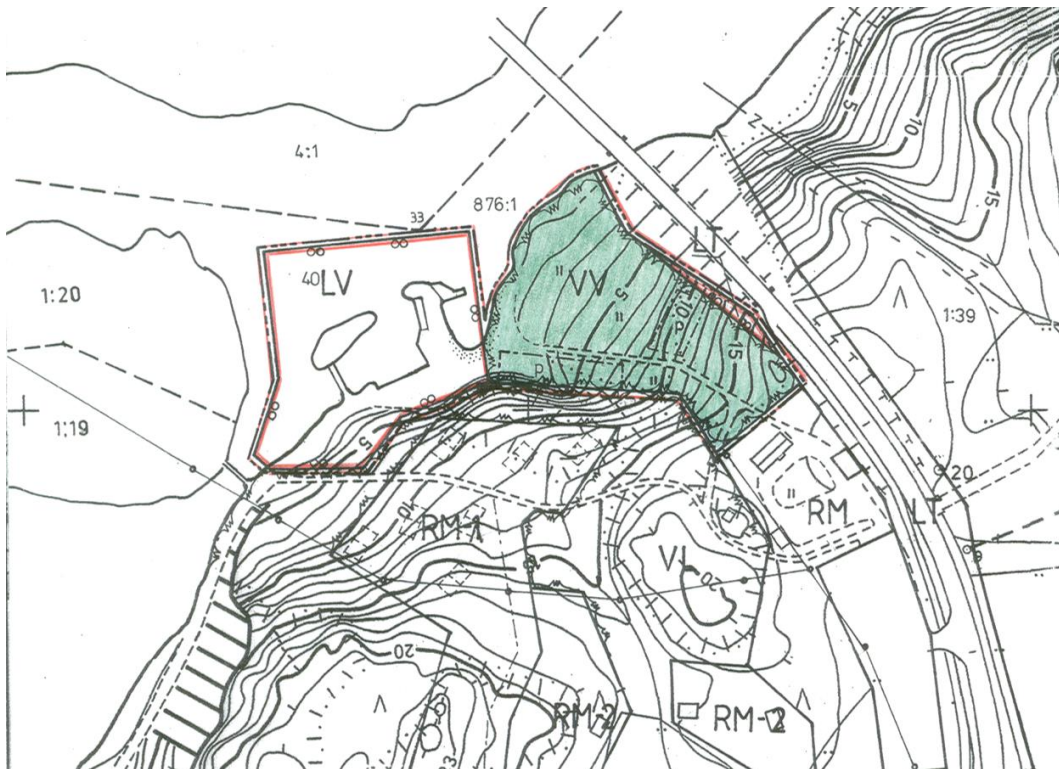

Kuva 6 Keskustan ulkopuolisista alueista Airisto Sandviken on asemakaavoitettu ja kaavassa on LV-alue (paikkatietoikkuna.fi; www.parainen.fi).

Ranta-alueelle rakentaminen edellyttää pääsääntöisesti joko rantayleiskaavaa tai ranta-
 asemakaavaa. Ranta-
 asemakaavat ovat ns. maanomistajien kaavoja, eli maanomistaja voi
 laatia omistamalleen ranta-
 alueelle ranta-
 asemakaavan, jonka kunta hyväksyy. Suurin osa
 nykyisin laadittavista ranta-
 asemakaavatoista on ranta-
 asemakaavojen muutoksia. Kanta-
 Paraisten alueella ranta-
 asemakaavojen muutoksia on laadittu esimerkiksi Stormälössä
 (Rompuddenin ranta, ks. Kuva 7) ja Sattmarkissa (Sattmarkin matkailualue, ks. Kuva 8).
 Paraisten eteläsaariston rantayleiskaavassa on useita vesiliikenteen alueita (ks. Kuva 9).

Kuva 7 Stormälön (paikkatietoikkuna.fi) Rumpuddenin ranta, ranta-asemakaava ja ranta-asemakaavojen muutos.

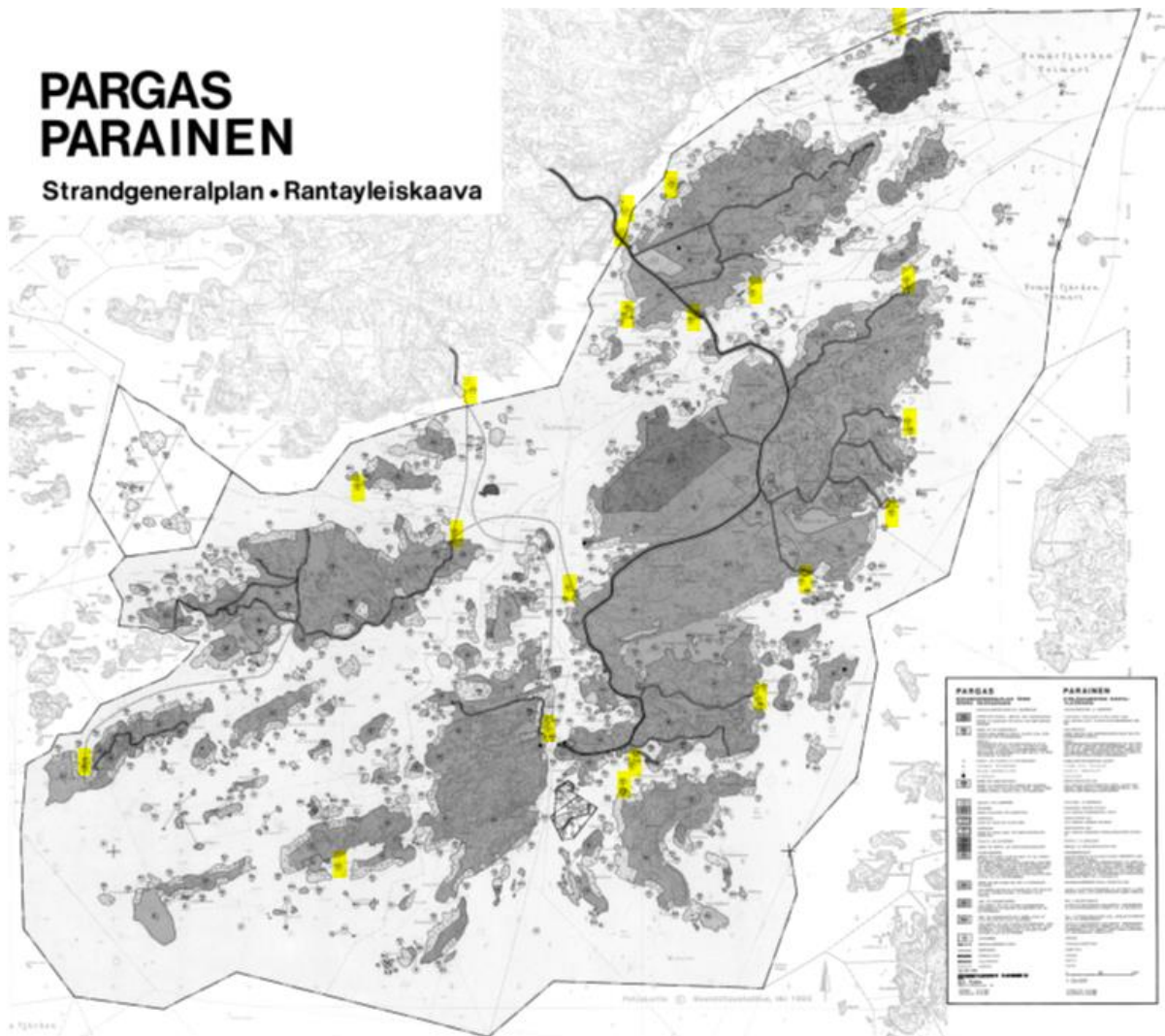

Kuva 8 Ote Sattmarkin matkailualueen ranta-asemakaavasta sekä ilmakuva alueesta (paikkatietoikkuna.fi).

Paraisten eteläsaariston rantayleiskaavassa on lukuisia vesiliikenteen alueita:

- LV - Alue varataan yleiseksi satamaksi
- LV1- Alue varataan ainoastaan yhteisalueosakkaisen satamaksi

LV-alueita on yhteensä noin parikymmentä ja ne on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 9) keltaisella. Eteläsaaristo muodostuu useita saarista ja luodoista, joten myös vesiliikenteen alueita leimaa sirpalemaisuus. Rantayleiskaava ohjaa rakennuslupien myöntämistä mm. loma-asutusalueilla. Vesiliikenteen alueet sijoittuvat pääsääntöisesti alueille, jonka läheisyydessä vapaa-ajan rakennusten tiheys on suhteellisen korkea (vrt. Kuva 11) ja sijaintiin on hyvä tieyhteys.

Kuva 9 Paraisten rantayleiskaavassa on lukuisia vesiliikenteen alueita.

4 NYKYTILAN KUVAUS

4.1 Veneilyn suosio

Vuonna 2016 Suomessa oli arviolta yli miljoona venettä, joista moottoroituja veneitä oli 554 000 ja moottoroimattomia 603 500 (Taloustutkimus 2016). Vuoden 2004 arvioihin verrattuna (Räsänen ym. 2005) suomalainen venekanta on kasvanut ja sen rakenne muuttunut (Taulukko 1). Keskimäärin tarkasteluun valittu venekanta on kasvanut 12 vuodessa 68 %. Voidaan olettaa, että veneilyn suosio tulee kasvamaan myös tulevaisuudessa.

Taulukko 1 Eri venetyyppien määrä Suomessa (Askola ym. 2017).

Venetyyppi	2004	2016	Muutos
Soutuvene	260 000	419 200	61 %
Kevytpurjevene	16 000	33 800	111 %
Vesiskootteri	2 500	8 500	240 %
Enintään 20 hv perämoottori	242 000	301 800	25 %
Yli 20 hv perämoottori	130 000	168 500	30 %
Sisämoottorivene	17 000	56 600	95 %
Moottoripurjehtija	3 500	2 400	-31 %
Purjevene	14 500	16 200	12 %
Yhteensä	685 500	587 800	68 %

Paraisilla on useita vierasvenesatamia ja myös luonnonsatamia. Vierasvenesatamissa ja niiden läheisyydessä on monipuolisia palveluja. Satamat ovat liikenneyhteyksien solmu-kohtia, mutta niistä löytyy myös ravintoloita, kahviloita, rantapuoteja, majoitusta, aktiviteetteja ja tapahtumia. Talvisin osa yksityisistä satamista tarjoaa veneille huolto- ja säilytyspalveluita. Paraisilla toimii myös aktiivisia veneilyseuroja, kuten Gullkrona Kryssarklubb ja Paraisien venekerho sekä Merikarhut-yhdistys.

4.2 Matkailu

Veneilijät ovat Turun saaristoon suuntautuvan matkailun keskeinen kohderyhmä. Paraisilla matkailu on keskittynyt kesäkuukausille. Paraisilla on runsaasti kesätapahtumia, jotka houkuttelevat paikalle myös veneilijöitä.

Saariston matkailukauden huippusesonki on 5-6 viikkoa alkaen juhannuksesta ja päättyen koulujen alkun. Marina II -hankkeessa tehdyn Vierasvenesatamien kävijätutkimus 2009 mukaan veneilykauden pituus on Saaristomeren alueella lyhyt. 41 % vastaajista veneili veneilykaudessa 3 viikkoa tai vähemmän, 33 % veneili kuukauden ja 24 % veneili yli kuukauden. Saaristoyrittäjien näkökulmasta liiketoiminnan kehittämisen hidasteita ovat erityisesti sesongin lyhyys sekä resurssien puute. Yhteistyötä tulisi lisätä, uusia palveluita kehittää ja liikenneyhteyksiä parantaa. (Turun saariston rengastie - reittikohteen benchmarking 2013.)

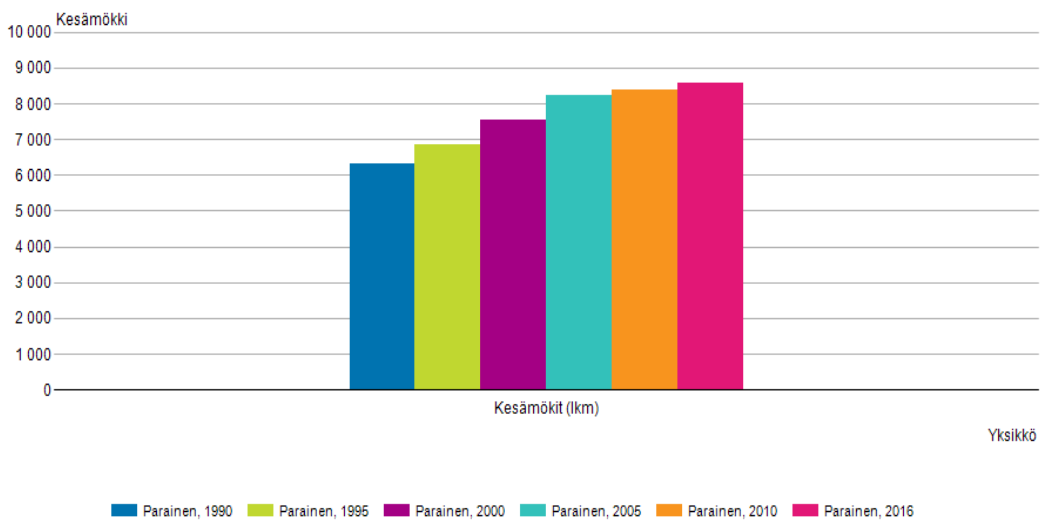
Valtakunnallisen saaristo-ohjelman 2017–2019 kulmakivinä on saaristolain tavoitteiden toteuttaminen ja saaristo-, rannikko- ja vesistöalueiden kehityksen tasapainottaminen. Paraisten kehityshankkeet keskittyvät liikenneyhteyksiin ja matkailuun: Kehitettävää löytyy liikenneyhteyksissä niin maa- kuin vesiteitse. Vierasvenesatamat ovat olleet kaupungin painopistealueina viime vuosina. Paraisten vierasvenesatama on vuorossa 2019–2021. (Turun Seutusanomat 2017.)

4.3 Vapaa-ajan asuminen

Vapaa-ajan asukkaat ovat merkittävä matkailupalveluiden käyttäjäryhmä. Saariston väkimäärä moninkertaistuu kesälomakautena. Vapaa-ajan asukkaiden määrä kasvaa Paraisilla jatkuvasti, ja samalla heidän vuosittain viettämänsä aika pitenee. Osasta tulee ajan myötä myös vakituisia paraislaisia. Hallitusohjelmaan perustuvat rakennuslainsäädännön muutokset, joilla pyritään helpottamaan vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakinaisiksi, ovat herättäneet keskustelua Paraisilla (Turun Seutusanomat 2017).

Kunnan mökkitiheyttä voidaan kuvata vertaamalla kesämökkien määrää vakinaisesti asuttujen asuntojen määrään. Paraisten alueella oli vuonna 2016 yli 8 500 kesämökkiä (Tilastokeskus 2017). Paraisilla onkin enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. (Kuva 10)

Kesämökit (lkm) muuttujina Alue, Vuosi ja Yksikkö

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 10 Kesämökkien lukumäärä on kasvanut Paraisilla tasaisesti 1990-luvulta lähtien.

Tilastokeskuksen (2016) mukaan kaikista Suomen kunnista eniten uusia mökkejä on rakennettu Kuusamoon, Savonlinnaan ja Paraisille. Vapaa-ajan asuntoa rakentavat toivovat usein saavansa veneen kiinni läheiseen laituriin. Venepaikan läheisyys voi olla yksi kriteeri tontin sijainnin valinnassa. Seuraavassa kuvassa (Kuva 11) on esitetty Paraisten vapaa-ajan rakennusten tiheys. Kuvassa ei näy vakinaista asutusta.

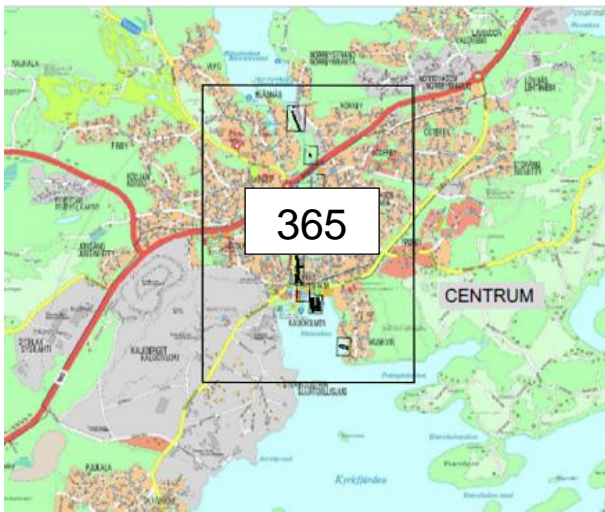

Kuva 11 Vapaa-ajan rakennusten tiheys (rakennukset / ha) 2011 (Lounaispaikka).

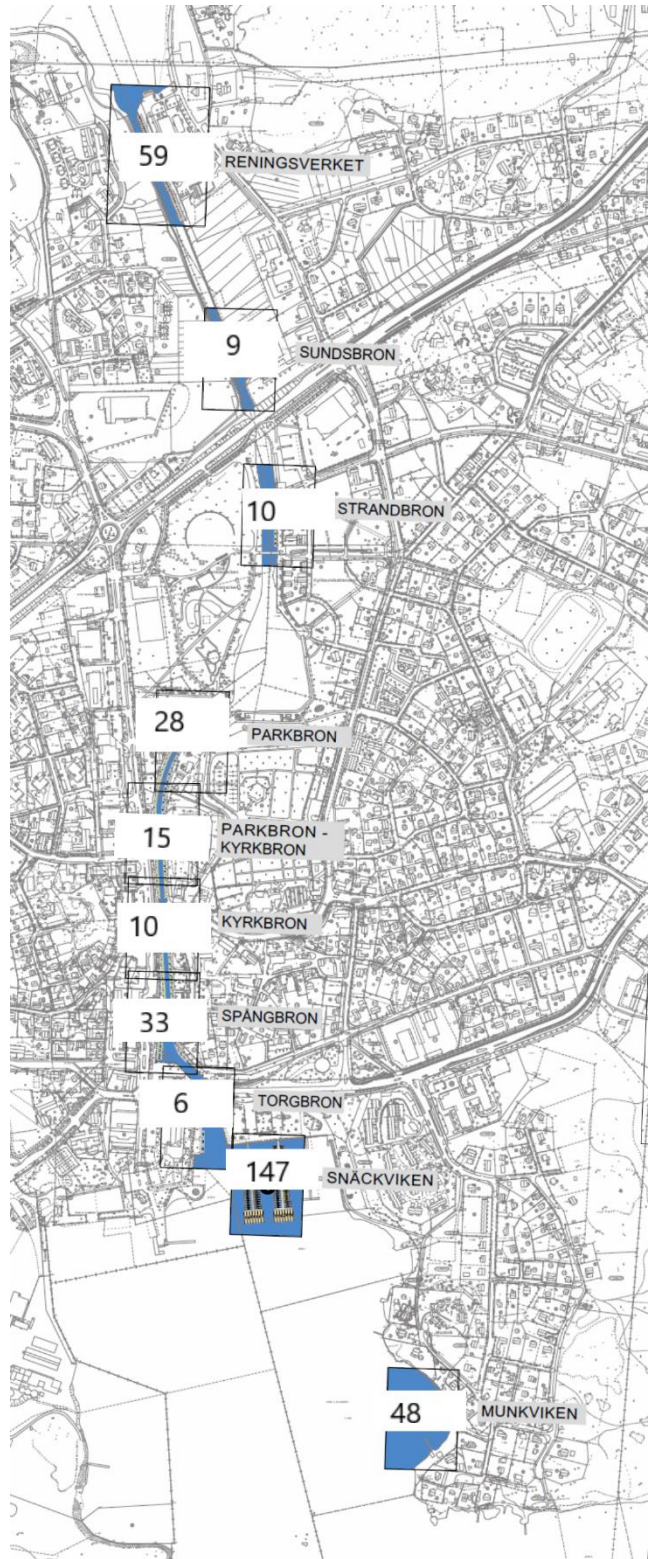
4.4 Nykyiset venepaikat

4.4.1 Paraisten kaupungin venepaikat

Paraisten kaupunki vuokraa venepaikkoja. Venepaikka on mahdollista varata verkkopalvelun kautta (<https://bokning.pargas.fi/batplatser-fi-fi/>). Venepaikat sijaitsevat Houtskarissa, Nauvossa ja Paraisilla. Kanta-Paraisten alueella vuokrattavia venepaikkoja on lähes 450 kappaletta. Suurin osa venepaikoista sijaitsee Paraisten keskustan tuntumassa, yhteensä 365 paikkaa (Kuva 12). Loput venepaikat sijaitsevat Skräbbölessä, Hirsalössä ja Granvikissa (Kuva 13). Veneilykausi kaupungin venelaiturialueella alkaa pääsääntöisesti 15.4. ja päättyy 30.11. Vene on kuitenkin poistettava venepaikasta ennen meren jäätymistä eikä venettä ei saa säilyttää venepaikalla veneilykauden ulkopuolella.

Kuva 12 Venepaikkojen sijainti ja lukumäärä Paraisten keskusta-alueella (Paraisten kaupunki).

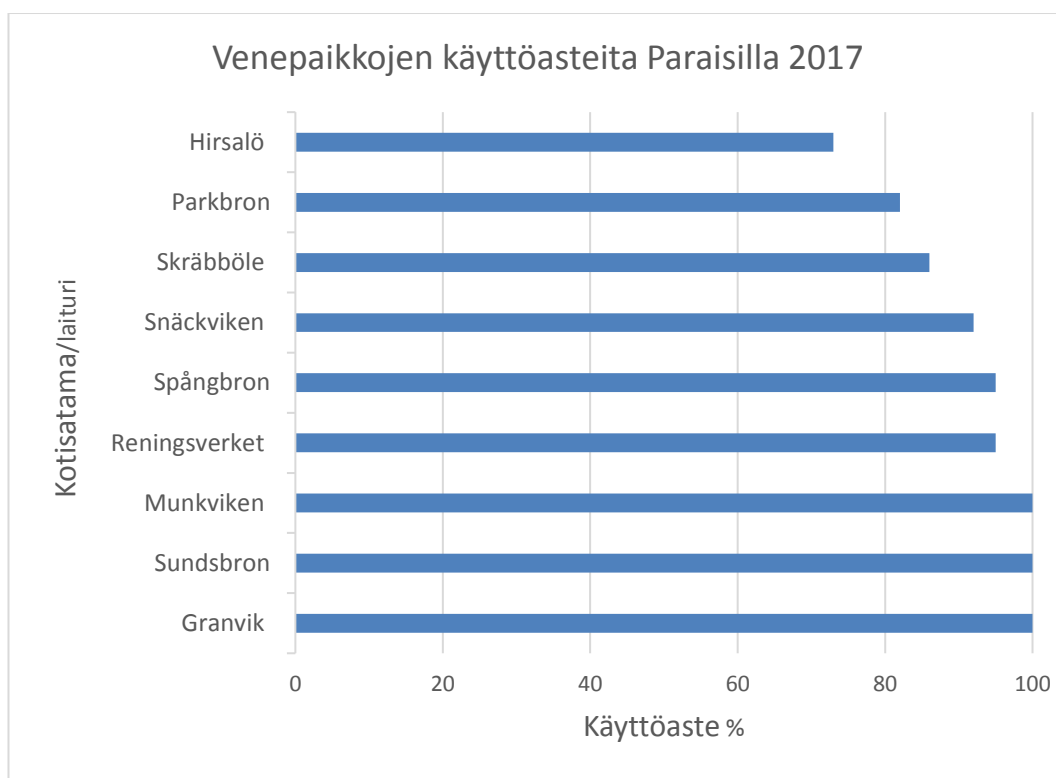

Kuva 13 Venepaikkojen sijainti ja lukumäärä (Paraisten kaupunki).

Selvityksessä tarkasteltujen kaupungin vuokraamien venepaikkojen käyttöaste on korkea (Taulukko 2, Kuva 14). Vuonna 2017 venepaikkojen käyttöaste prosentti vaihteli 73 prosentista 100 prosenttiin asti. Granvikin, Sundsbronin ja Munkvikenin kaikki venepaikat olivat varattuina (Toteutuma 31.12.2017). Granvikin venepaikat on varattu saarissa vakituisesti asuville. Lukumääräisesti eniten varattuja venepaikkoja oli Snäckvikenissä, jossa 147 paikasta varattuina oli yhteensä 135.

Taulukko 2 Venepaikkojen määriä ja käyttöasteita Paraisilla 2017.

Kotisatama/laituri	Venepaikkoja	Käyttöaste (%)
Hirsalö	30	73
Parkbron	16	82
Skräbböle	29	86
Snäckviken	147	92
Spångbron	20	95
Reningsverket	59	95
Munkviken	48	100
Sundsbron	9	100
Granvik	19	100

Kuva 14 Venepaikkojen käyttöasteita Paraisilla.

4.4.2 Yksityiset venepaikat

Kanta-Paraisten alueella sijaitsee 11 yksityistä satamatoimijaa, jotka tarjoavat venepaikkoja (Taulukko 3). Yksityisiä venepaikkoja on Kanta-Paraisten alueella yhteensä noin 1280. Venepaikkoja tarjoavat kaupalliset satamatoimijat ja veneilyseurat, kuten Paraisten venekerho ja Gullkrona Kryssarklubb. Paraisten venekerholla on 60 paikkaa, joista vapautuu vuosittain muutama paikka. Seurojen venepaikat edellyttävät yleensä jäsenyyttä.

Myös Merikarhuyhdistyksen jäsenet käyttävät satamien palveluja Paraisilla. Merikarhujen omat satamat ovat matkapurjehdussatamia, joissa yhtäjaksoinen oleskelu tulee rajoittaa, pakottavia olosuhteita lukuun ottamatta, korkeintaan kolmeksi vuorokaudeksi. Merikarhujen kotisivujen mukaan näiden satamien käyntimäärät ovat kasvaneet jatkuvasti.

Osa venepaikkojen tarjoajista on suuria toimijoita, kuten Porta Marina, Stormälön Mariina ja Paraisten Portti. Osalla taas toiminta on selvästi pienimuotoisempaa, kuten Tammiluodossa, Sattmarkissa ja Marina Pargasilla. Venepaikkojen määrät perustuvat lähtötietoihin ja niitä on tarkennettu selvityksen aikana tehtyjen haastattelujen pohjalta. Venepaikoissa ovat mukana koti-, vieras- ja käyntisatamapaikat.

Taulukko 3 Yksityiset satamat ja niiden tarjoamien venepaikkojen määrä.

nro.	Satama	Venepaikkoja
1	Airisto Strand Marina	120
2	Kalkholmen	63
3	Paraisten Portti	135
4	Tammiluoto - Ekholm	n.10
5	Sattmark	32
6	Porta Marina	n. 300
7	Stormälön Mariina	n. 300
8	Gullkrona Kryssarklubb /Skräbböle	115
9	Paraisten venekerho - Pargas Båtklubb /Snäckviken	60
10	Paraisten Venekeskus Oy /Airiston Kruunu	125
11	Marina Pargas	20
	Yhteensä	n. 1280

Seuraavassa kuvassa (Kuva 15) on esitetty yksityiset satamat ja venepaikkojen sijainti Kanta-Paraisten alueella.

Kuva 15 Yksityiset satamat ja venepaikkojen sijainti Kanta-Paraisten alueella.

5 YKSITYISET SATAMAT

5.1 Kyselyn ja haastattelujen tulokset

Veneilyn sesonkikausi alkaa Paraisilla yleensä juhannuksen jälkeen ja jatkuu noin elokuun puoliväliin koulujen alkuun asti. Tämä tulos on linjassa Marina II -hankkeessa tehdyn Vierasvenesatamien kävijätutkimus 2009 kanssa. Veneilijöitä on kuitenkin liikenteessä jo toukokuussa ja jonkin verran vielä syyskuussakin. Syyskuussa veneilevät tulevat usein lähiseudulta. Yksi haastateltava kuvasi tätä ryhmää ”varovaisiksi veneilijöiksi”, jotka eivät enää halua lähteä avomerelle, vaan pysyttelevät mieluummin rannikon tuntumassa.

Venepaikkoja vuokraavat veneilijät tulevat sekä Paraisilta että muualta Suomesta. Stormälön Mariinaan suurin osa tulee muualta kuin Paraisilta, kuten esimerkiksi Turun seudulta, Helsingistä ja Tampereelta. Noin kolmasosa Sattmarkin venepaikkoja käyttävistä on ulkopaikkakuntalaisia. Kalkhomenin vierasvenesatamaan tullaan pääsääntöisesti lähiseudulta, mutta vieraita tulee toisinaan myös ulkomailta, kuten Saksasta asti.

Sataman houkuttelevuuteen vaikuttavat sijainti ja saavutettavuus. Esimerkiksi Stormälön satamakeskittymä on suosittu, koska paikka on suojaisa ja Airiston ulappa on vain viiden minuutin purjehduksen päässä. Stormälön Mariina onkin erityisesti purjeveneilijöiden suosiossa. Sattmarkin kotisataman 25 paikasta keskimäärin 10 paikkaa on moottoriveneillä ja 15 paikkaa purjeveneillä.

Purjeveneellä liikkuvien reittivalintoihin vaikuttavat myös siltojen alikulkukorkeudet. Isomilla purjeveneillä liikkuvat eivät esimerkiksi mahdu Sattmarkin sillan alta. Lillholmenin läppäsiltaa pidettiin pullonkaulana sillan epävarman toimintavarmuuden takia. Saavutettavuuden lisäksi satamien kiinnostavuuteen vaikuttaa palvelutarjonta. Etenkin lähialueen mökkläiset arvostavat Paraisten keskustan palveluita jotka ovat hyvin saavutettavissa pienellä veneellä. Tärkeitä palveluja olivat mm. ruokakauppa ja Alko.

Paraisten kaupunki ei tarjoa talvisäilytysmahdollisuutta. Yksityisistä satamista talvisäilytystä tarjoavat Porta Marina, Stormälön Mariina, Paraisten Venekeskus, Gullkrona kryssarklubb ja Marina Pargas. Talvisäilysmahdollisuus on palvelu, jota osa veneilijöistä arvostaa ja joka voi toimia yhtenä valintakriteerinä venepaikan sijaintia mietittäessä. Yksi haastateltava arvioi, että talvisäilytyksen kysyntä voisi kasvaa tulevaisuudessa.

Yksikään haastatelluista ei uskonut venepaikkojen tarpeen vähenevän lähitulevaisuudessa. Venepaikkojen kysynnän uskottiin joko lisääntyvän maltillisesti tai pysyvän ennallaan. Stormälön Mariinan kausipaikoista oli selvityksen tekoheikellä varattuna jo 85% ja paikat tullaan todennäköisesti myymään loppuun. Suurimpien veneiden paikkoja asiakkaat joutuvat toisinaan myös jonottamaan. Käyntisatamissa käyttöaste vaihtelee sesonkiaikana paljon, mutta pääsääntöisesti ruuhkaa ei ole. Esimerkiksi Tammiluodon 15 venepaikasta keskimäärin 13 on yleensä käytössä. Paraisten Portilla käyntisataman venepaikat voivat olla ajoittain ylikuormitettuja ja eikä tilaa riitä kaikille. Paraisten Portilla kausipaikkojen käyttöaste on keskimäärin 90% ja vierasvenesataman 70-100%.

Haastateltujen satamatoimijoiden arvioita venepaikkojen käyttöasteesta sesonkiaikana:

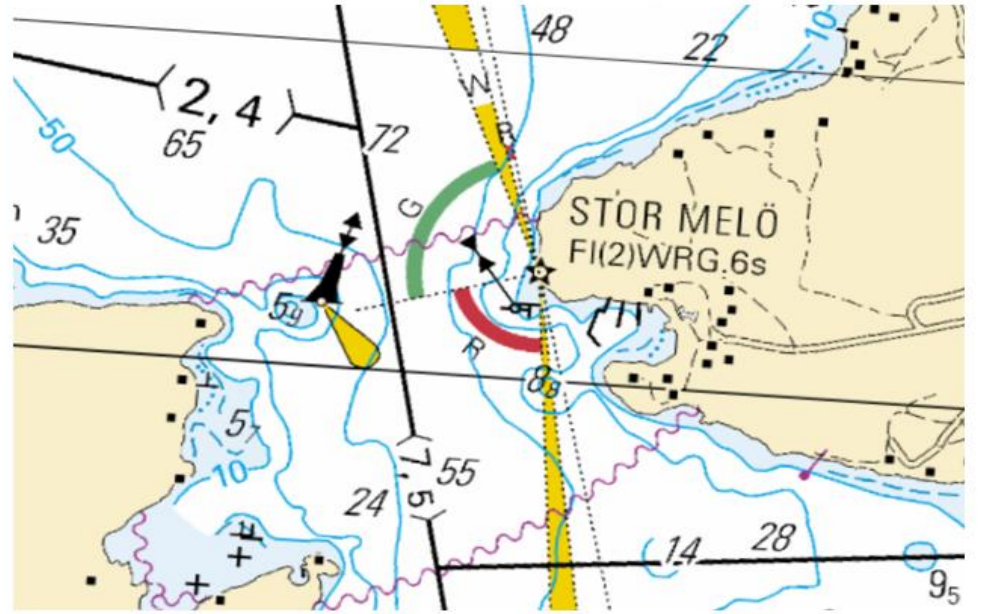
- Stormälön Mariina/täynnä
- Sattmark/täynnä
- Paraisten Portti/lähes täynnä
- Kalkholmen/vapaana jonkin verran
- Tammiluoto/vapaana jonkin verran
- Pargas Marina/vapaana noin puolet

Yksi haastateltava katsoi, että mikäli tieyhteydet Paraisilta saaristoon päin paranevat, saattaa se tulevaisuudessa vähentää veneellä tehtäviä matkoja. Toisaalta jos tieyhteys Turusta Paraisille paranee, saattaa se lisätä venepaikkojen tarvetta, koska suuri osa asiakkaista on Turun seudulta. Selvityksessä mukana olleista yksityisistä satamista laajentumissuunnitelmia oli ainakin Sattmarkin, Kalkholmenin ja Marina Pargasin toimijoilla.

5.2 Satamakortit

Yksityisistä satamista koottiin satamakortit, joista ilmenee sataman nimi, sijainti, venepaikkojen (VP) määrä, sataman tarjoamat palvelut ja kotisivu. Tiedot perustuvat lähtöaineistoon, satamien kotisivujen tietoihin sekä haastatteluihin. Kortissa on myös satama-alueen ilmakekuva, sekä otteet opaskartasta ja rannikkokartasta (lähde: paikkatietoikkuna.fi).

5.2.1 Airisto Strand Marina

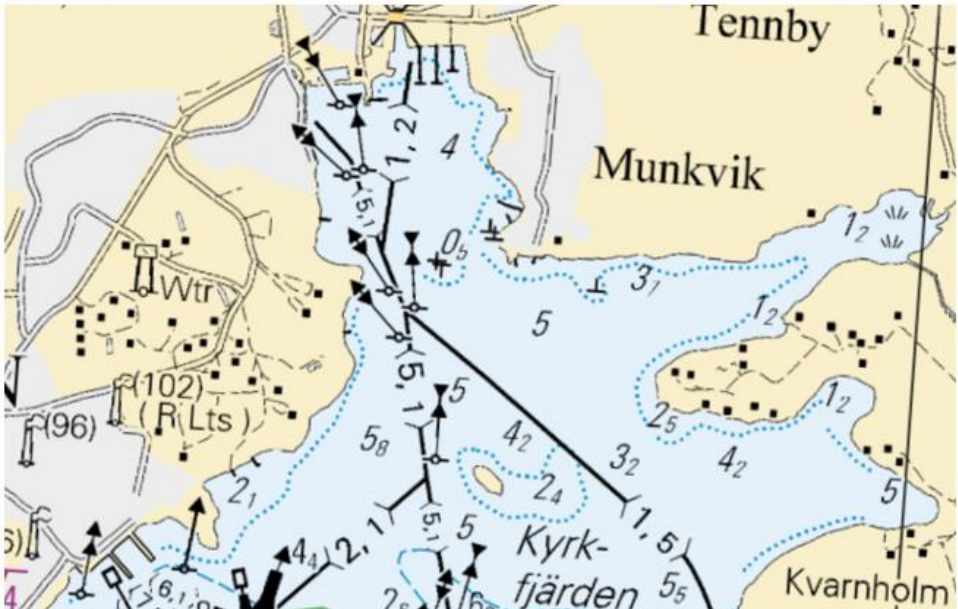
nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
1	Airisto Strand Marina	60°15,1', 22°06,5'	www.strandbo.fi	120
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Elintarvikekioski • Grillipaikka • Juomavesi • Kahvila • Keräyspiste • Leikkipaikka • Pesutupa • Polttoaine • Ravintola • Satama • Sauna • Suihku • Sähkö • Uimaranta • Veneramppi • WC • Septityhjennys 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

22 (35)

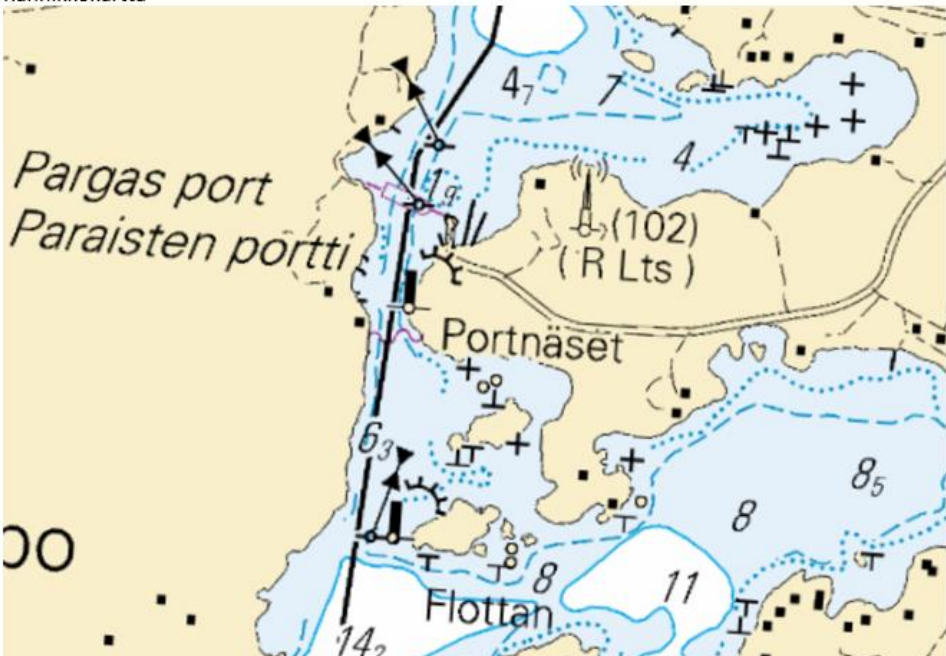
SATAMASELVITYS
7.5.2018

20601637_Parainen_Satamaselvitys_valmis.docx

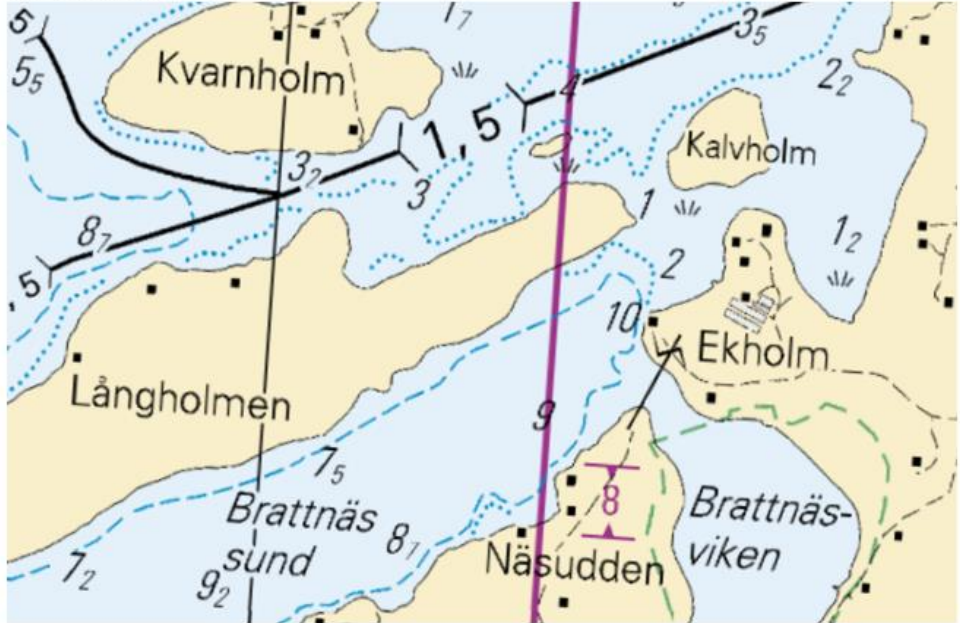
5.2.2 Kalkholmen

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
2	Kalkholmen	60°17,8' P, 22°18,4' I	www.vierasvenesatamaparinainen.fi	63
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Sauna • Suihku • WC • Pesutupa • Vesi • sähkö, kaasu • Ravintola • Kahvila • Grilli • Uimaranta • Leikkipaikka • Septityhjennys • jätevästäänotto 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

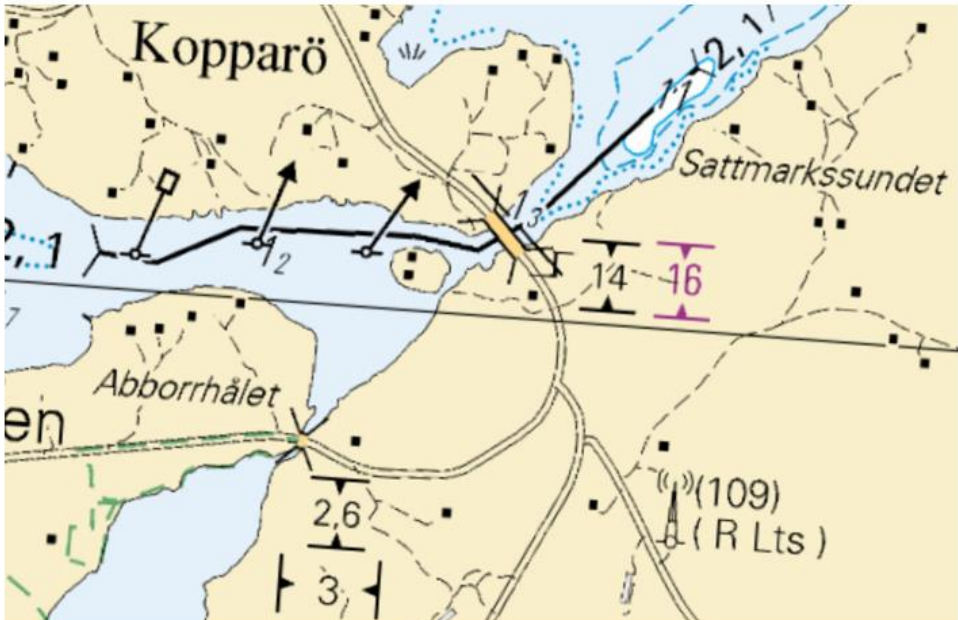
5.2.3 Paraisten Portti

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
3	Paraisten Portti	60°09', 22°17,1'	www.paraistenportti.fi	135
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Sauna • Suihku • WC • Pesutupa • Ravintola • Terassi • Kauppa • Keräyspiste • Polttoaine, kaasu • Vesi • Sähkö 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

5.2.4 Tammiluoto

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
4	Tammiluoto	60°16,8', 22°21,1'	www.tammiluoto.fi	10
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Grillipaikka • Juomavesi • Kahvila • Moottorihuolto • Ravintola • Suihku • Sähkö • WC 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

5.2.5 Sattmark

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
5	Sattmark	60°15,1', 22°14,3'	www.sattmark.fi	32
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Bussi • Juomavesi • Kahvila • Leikkipaikka • Luontopolku • Ravintola • Satama • WC 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

26 (35)

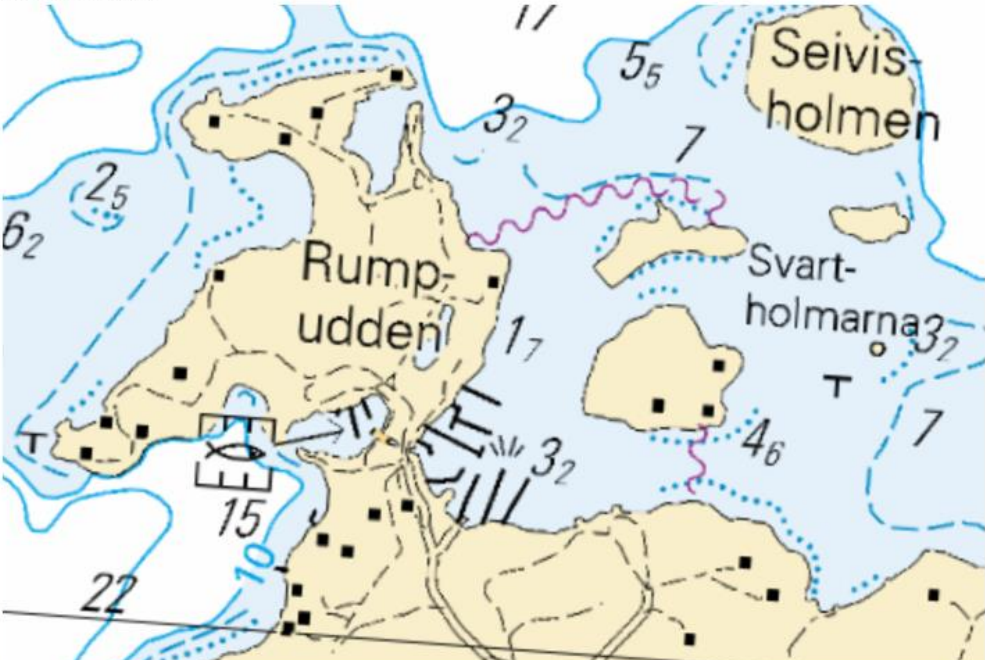
SATAMASELVITYS
7.5.2018

20601637_Parainen_Satamaselvitys_valmis.docx

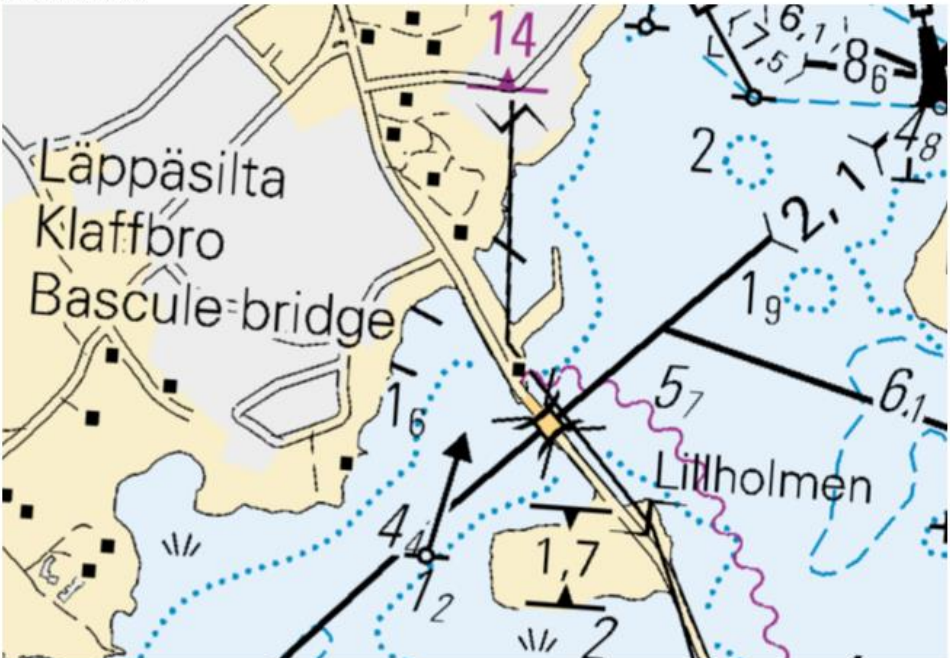
5.2.6 Porta Marina

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
6	Porta Marina	60°15,7' P, 22°07,5' I	www.portamarina.fi	n. 300
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • WC • Suihku • Tiskipenkki • Vesipostit • Sähkötolpat • Veneiden nostot ja laskut • Talvisäilytys • Septipumppuasema • Jätehuoltopiste 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

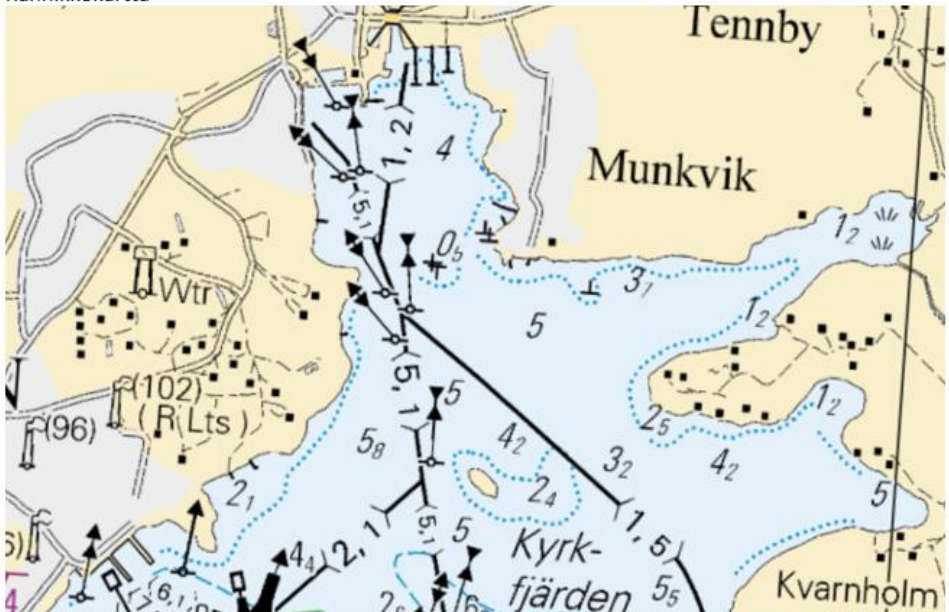
5.2.7 Stormälön Mariina

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
7	Stormälön Mariina	Rompovägen 98	http://tapanijohansson.fi	n. 300
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Laskuramppi • Sähkö- ja vesi • WC • Suihku • Jätepiste • Septityhjennys • Talvisäilytys 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

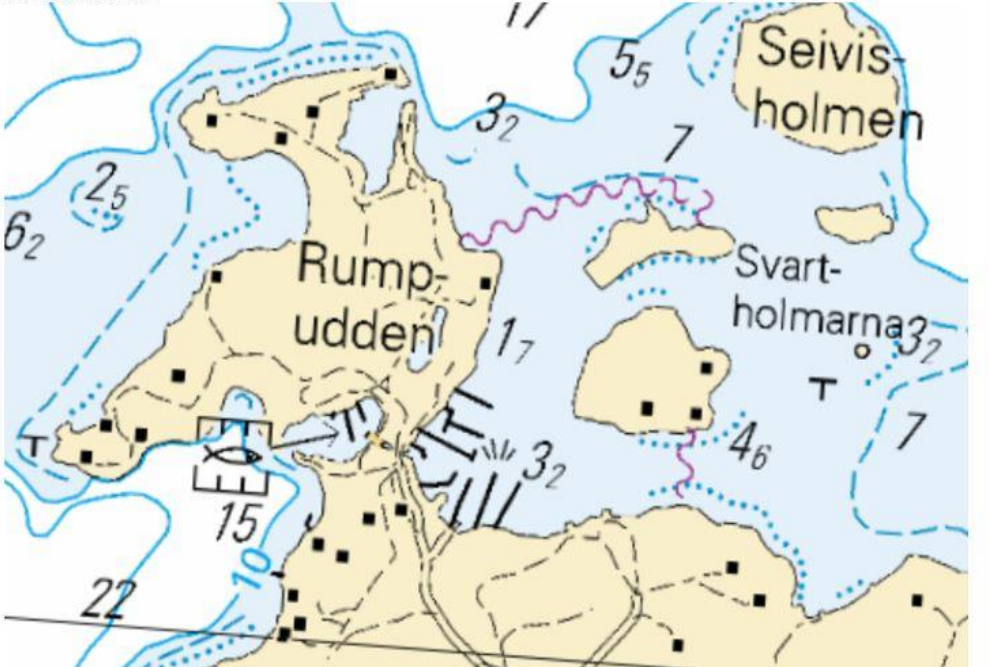
5.2.8 Gullkrona Kryssarklubb

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
8	Gullkrona Kryssarklubb /Skräbböle	60°16,7'N 22°17,1'E	http://gk.fi	115
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Veneilyseura • Talvisäilytys • Nosto ja kuljetus 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

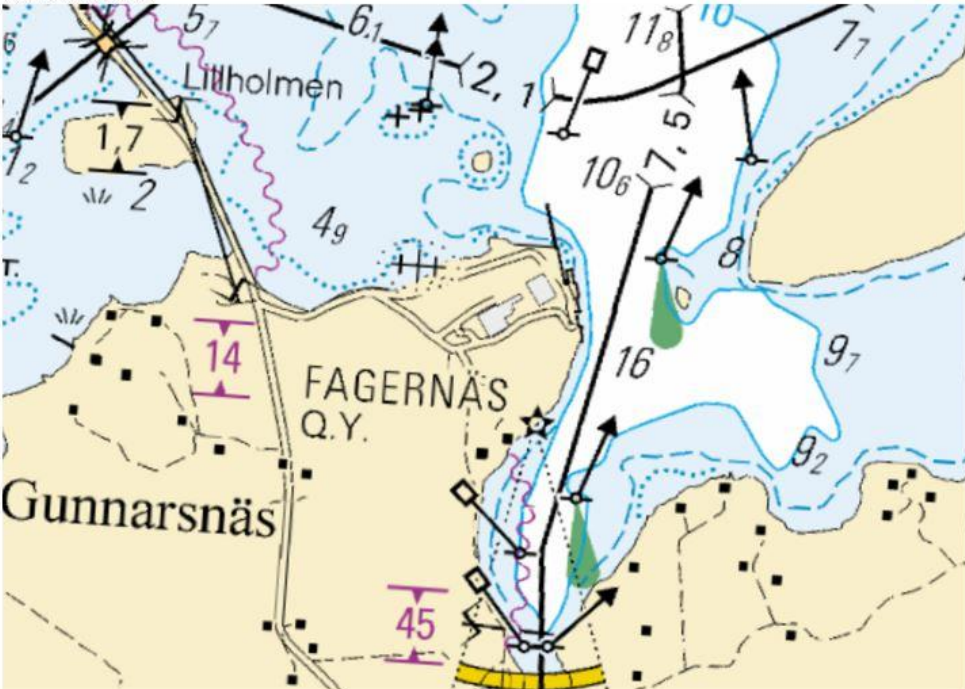
5.2.9 Paraisten venekerho - Pargas Båtklubb

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
9	Paraisten venekerho - Pargas Båtklubb /Snäckviken	Pohjoista 60 17 51.782 Itäistä 22 18 22.338	https://www.pbk-pvk.fi	60
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Veneilyseura • Vesi • Jätepiste 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

5.2.10 Paraisten Venekeskus Oy - Airiston Kruunu

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
10	Paraisten Venekeskus Oy /Airiston Kruunu	Rompontie 112	www.venekeskus.fi/marina	125
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Vesi • Jätepiste • Laiturisähköt • Suihku • WC • Keittiö • Korjaamo • Veneluiska • Talvisäilytys 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

5.2.11 Marina Pargas

nro.	Satama	Sijainti	Lisätietoja	VP
11	Marina Pargas	60°16,13 N, 22°18,40 E	www.marinapargas.com	20
Palvelut				
<ul style="list-style-type: none"> • Vesi • Sähkö • Syväsatama • Huolto- ja telakointipalvelut • Talvisäilytys 				
Ilmakuva ja karttoja (paikkatietoikkuna.fi)				
Ilmakuva		Opaskartta		
				
Rannikkokartta				
				

6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ TULEVAISUUDEN NÄKYMISTÄ

Selvityksen perusteella näyttää siltä, että venepaikkojen kysyntä tulee todennäköisesti kasvamaan Kanta-Paraisten alueella, mutta kasvu on kuitenkin melko maltillista. Kaupungin tarjoamien venepaikkojen käyttöaste on korkea - lähtötietojen perusteella käyttöaste on keskimäärin hieman yli 90 prosenttia. Yksityisillä satamatoimijoilla käyttöasteissa oli enemmän hajontaa. Käyttöaste vaihteli karkeasti noin 50 prosentin ja 100 prosentin välillä.

Suosituimmilla paikoilla, kuten Stormälön satamakeskityksessä, Paraisten Portilla ja Sattmarkissa, sijaitsevilla satamissa venepaikkojen käyttöaste veneilykaudella lähentelee 100 prosenttia. Yksityiset satamat ovat merkittäviä toimijoita alueella. Yksityisiä venepaikkoja on Kanta-Paraisten alueella yhteensä noin 1280 kun taas kaupungin tarjoamia vuokrattavia venepaikkoja on noin 450. Osa yksityisistä venepaikoista, noin 175 paikkaa, on veneilyseurojen hallinnassa. Seuran venepaikan saaminen edellyttää yleensä jäsenyyttä.

Kanta-Paraisten alue on melko hyvin saavutettavissa maa- ja meriteitse. Mikäli tieyhteys Turusta Paraisille paranee, saattaa se lisätä venepaikkojen tarvetta, koska merkittävä osa pienvenesatamien asiakkaista tulee Turun seudulta. On todennäköistä, että pienvenesatamat toimivat vilkkaina vene-, henkilöauto- ja bussiliikenteen risteyskohtina myös tulevaisuudessa.

Kanta-Paraisten alueella on useita siltoja, jotka poikkileikkaavat veneväyliä. Keinoja veneiliikenneyhteyksien parantamiseksi ovat esimerkiksi väylillä olevien siltojen korottaminen tai avattavien siltojen rakentaminen. Veneilyjärjestöt ovat toivoneet, että veneilyn tarpeet otettaisiin entistä paremmin huomioon uusia siltoja suunniteltaessa.

Siltojen alikulkukorkeudet vaikuttavat erityisesti purjeveneilijöiden päätöksiin mistä pienvenesatamasta venepaikka hankitaan. Selvityksen aikana esiin nousivat erityisesti Sattmarkin silta, jonka alta ei suurimmilla purjeveneillä pääse. Toinen, lähinnä pienempiä veneitä rajoittava silta, on Lillholmenin läppäsilta. Läppäsillan avausmekanismin toimintavarmuus herätti epävarmuutta. Veneilijöiden näkökulmasta kiinnostava palvelu olisi mahdollisuus saada reaaliaikaista tietoa siitä, onko läppäsilta avattavissa vai ei. Veneilijöitä kiinnosti myös ajantasainen tieto venepaikkojen varaustilanteesta sekä mahdollisuus varata paikka internetpalvelun kautta.

Uudet liikennejärjestelyt voivat vaikuttaa pienvenesatamien suosioon. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (2016) mukaan Lillholmenin läppäsillan korvaamiseen tulee varautua vuosina 2025-2030, mikä voi vaikuttaa liikennöintiin alueella ja samalla läheisten satamapalvelujen kysyntään. Samoin Kirjalansalmen silta on tulossa käyttöikänsä päähän ja se on uusittava viimeistään 15 vuoden kuluessa. Hankkeen yleissuunnitelma on valmistunut 2017 ja se on Liikennevirastossa hyväksyttävänä (Varsinais-Suomen ELY-keskus 1/2018).

Venepaikkojen kysynnän ja käyttöasteen kasvua tukevat puolestaan toimintaympäristön muutostrendit kuten veneilyn suosion lisääntyminen, matkailun kasvu ja vapaa-ajanasukaiden määrän kasvu alueella. Veneilyn suosiota indikoi venekannan kasvu Suomessa, joka on tarkasteluun valitulla joukolla 12 vuodessa 68 %. Voidaan olettaa, että veneilyn

suosio tulee kasvamaan myös tulevaisuudessa ja että suosion kasvu näkyy myös Paraisilla.

Veneilijät ovat Turun saaristoon suuntautuvan matkailun keskeinen kohderyhmä. Paraisilla on runsaasti kesätapahtumia, jotka houkuttelevat paikalle myös veneilijöitä. Usein veneilijät palaavat samaan pienvenesatamaan seuraavana kesänä ja positiivisista kokemuksista kerrotaan myös tuttaville. Näin pienenkin sataman tunnettuus kasvaa ja tätä kautta vierailijoiden määrä lisääntyy. Paraisten kehityshankkeet keskittyvät vahvasti liikenneyhteyksiin ja matkailuun, joten hankkeiden tuloksena voidaan odottaa, että matkailu tulee kasvamaan tulevaisuudessa.

Vapaa-ajanasukkaiden määrä on kasvanut Paraisilla jatkuvasti ja samalla heidän vuosittain viettämänsä aika on pidentynyt. Osasta tulee ajan myötä myös vakituksia paraislaisia ja tulevaisuudessa mahdollisesti yhä useammasta. Kesämökkien lukumäärä on kasvanut Paraisilla tasaisesti 1990-luvulta lähtien ja trendi jatkuu todennäköisesti myös lähitulevaisuudessa.

Monet vapaa-ajan asuntoa saariin rakentavat toivovat saavansa venepaikan mahdollisimman läheltä tonttiaan. Venepaikan läheisyys voi siis ollen olla yksi kriteeri tontin sijainnin valinnassa. On siis perusteltua, että vesiliikenteen alueet pyritään sijoittamaan paikkoihin, joiden läheisyydessä vapaa-ajan rakennusten tiheys on suhteellisen korkea. Venepaikkoja tarvitaan tulevaisuudessa lisää siellä, missä vapaa-ajan asumisen rakentaminen on vilkkainta.

Uusille satamapaikoille saattaa syntyä tarvetta tulevaisuudessa. Paraisten eteläsaaristo muodostuu useita saarista ja luodoista, joten myös vesiliikenteen alueita leimaa sirpaleisuus. Nykyiset vesiliikenteen alueet sijaitsevat kuitenkin usein luonnonolosuhteiltaan edullisilla ranta-alueilla, kuten lahdessa tai luonnonpoukamassa taikka saarien suojaamassa niemenkärjessä. Mökkien määrän ja veneilyn suosion kasvu voivat kuitenkin aiheuttaa muutospainetta vesiliikennealueiden kaavoitukseen.

Lisäksi nykyisillä pienvenesatamilla on halukkuutta laajentaa toimintaansa. Selvityksessä mukana olleista yksityisistä satamista laajentumissuunnitelmia oli ainakin Sattmarkin, Kalkholmenin ja Marina Pargasin toimijoilla. Selvästi laajimpia muutoksia oli suunnitteilla Kalkholmeniin. Sattmarkin suunnitelmat liittyivät vierasvenepaikkojen lisäämiseen. Marina Pargasin pitkän tähtäimen suunnitelmissa oli uuden laiturin rakentaminen tai vaihtoehtoisesti venepaikkojen lisääminen poijujen avulla.

Nykytilanteessa näyttää siltä, että venepaikkojen kysyntä ja tarjonta kohtaavat melko hyvin Kanta-Paraisten alueella. Tulevaisuudessa kysynnän oletettavasti hieman kasvaessa myös tarjontaa on aiheellista lisätä maltillisesti. Tässä selvityksessä keskityttiin Kanta-Paraisten alueen sisäisiin tekijöihin. On kuitenkin hyvä muistaa, että palvelujen kysyntään vaikuttavat myös alueen ulkopuoliset tekijät, kuten esimerkiksi alueen ulkopuolella sijaitsevien pienvenesatamien kasvava tai heikkenevä vetovoima.

7 LÄHTEET

Askola, Hanna & Takala, Oona & Tefke, Joni (2017). Veneilyn määrä sekä sen taloudelliset ja ympäristövaikutukset Suomessa. Trafin tutkimuksia/Trafis undersökningsrapporter. Trafi Research Reports 4/2017.

Räsänen Jukka, Järvi Tuuli, Mäkelä Kari, Rytönen Jorma, Hentinen Markku, Hänninen Saara, Tervonen Juha (2005): Veneilyn määrä ja taloudelliset vaikutukset Suomessa, Merenkululaitoksen julkaisuja 5/2005, Helsinki.

Taloustutkimus (2016). Veneilytutkimuksen lähtöaineisto, Trafi.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökit [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-677X. 2016, Kesämökit 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 5.3.2018]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/rakke/2016/rakke_2016_2017-05-24_kat_001_fi.html

<http://www.suomiopas.fi/etela-suomi-ja-ahvenanmaa/paraisten-kaupunki-pargas-stad>

Turun saariston rengastie - reittikohteen benchmarking <http://docplayer.fi/5146151-Turun-saariston-rengastie-reittikohteen-benchmarking-3-6-2013.html>

Turun Seutusanomat 2017. Paraisten kehityshankkeet keskittyvät liikenneyhteyksiin ja matkailuun. <http://turunseutusanomat.fi/2017/09/paraisten-kehityshankkeet-keskittyvat-liikenneyhteyksiin-ja-matkailuun/>

Varsinais-Suomen ELY-keskus (2016) <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BC61A619E-4B0D-4F11-AB70-33EEA9D45D1D%7D/118559>

Varsinais-Suomen ELY-keskus (01/2018) [Kirjalansalmen sillan uusiminen](#).